

ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ З ВИПРОБУВАННЯМ

Резніченко Г. С.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права та кримінології
Одеського державного університету внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Дослідження правової природи будь-якого інституту починається із з'ясування історії його розвитку. Умовне засудження як міжгалузевий правовий інститут давно зайняло місце в системі призначення та реалізації кримінальних покарань, хоча його історія налічує трохи більше ста двадцяти років. Перші відомості про появу умовного засудження відносяться до середини XIX ст., Коли воно вперше було застосовано одним з англійських суддів в Бірмінгемі [1, с. 38]. Остаточно ж даний інститут був закріплений в Великобританії Законом від 1887 року «Про випробуванні вперше засуджених» і остаточно оформлений Законом від 1907 року «Про випробуванні злочинців». У 1888 р умовне засудження було регламентовано в кримінальному законодавстві Бельгії, а в 1891 році у Франції. Так почалося впровадження в кримінальне право інституту умовного засудження, який в ряді країн енергійно розвивався [2, с. 36].

У КК УРСР 1922 р. норми про умовне засудження були розташовані у розділі «Про покарання»[3]. в Основних началах кримінального законодавства СРСР та союзних республік 1924 р. умовне засудження було виключено з переліку покарань. Термін «покарання» в Основних началах не вживався, його було замінено на термін «заходи соціального захисту»[4]. КК УРСР 1927 р. передбачав можливість застосування умовного засудження до виправних робіт, а призначені додаткові покарання виконувалися засудженим самостійно [5]. М.Д. Шаргородський писав, що умовне засудження – це встановлений у радянському кримінальному праві особливий порядок виконання покарання, що полягає в тому, що вирок не виконується, якщо засуджений протягом певного строку не вчинить нового, не менш тяжкого злочину... [6, с. 47]. Стаття 38 Основ кримінального законодавства Союзу РСР і союзних республік 1958 р. ще більше розширила обсяг застосування умовного засудження, а саме передбачалося, якщо суд дійде до переконання про недоцільність відбуття винним призначеного йому позбавлення волі або виправних робіт, він міг прийняти рішення про умовне засудження з обов'язковою вказівкою у вирокі мотивів

умовного засудження. Умовою неприведення вироку до виконання визначалося невчинення засудженим іншого умисного злочину. Крім штрафу, ніякі додаткові покарання не застосовувалися [7]. КК 1960 р. умовне засудження визначав як особливий порядок виконання вироку, передбачаючи, що при призначенні покарання у виді позбавлення волі чи виправних робіт суд, враховуючи обставини справи та особистість винного, дійде переконання про недоцільність відбування винним призначеного покарання, він може ухвалити умовне не-застосування покарання [8].

В 1977 р. до КК 1960 р. були внесені зміни, згідно з якими було запроваджено відстрочку виконання вироку, яка багато в чому нагадувала умовне засудження, але могла застосовуватися до особи, засудженої вперше [9]. З прийняттям чинного КК 2001 р. умовне засудження та відстрочка виконання вироку були трансформовані у звільнення від відбування покарання з випробуванням [10].

У теперішній час звільнення від відбування покарання з випробуванням полягає у тому, що суд виносить обвинувальний вирок у справі, призначає засудженому конкретний вид покарання та визначає його розмір, але доходить висновку про можливість виправлення засудженого без відбування покарання, тобто не приводить вирок у виконання, за умови виконання засудженим на протязі іспитового строку певних обов'язків, які покладаються судом на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Можливість застосування звільнення від відбування покарання з випробуванням обмежена: по-перше, певними видами покарання, до яких відносяться виправні роботи, службові обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, а також позбавлення волі, по -друге, можливість застосування звільнення від відбування покарання з випробуванням при засудженні до позбавлення волі можлива тільки за умови, що його строк не перевищує п'яти років.

Підставою для застосування звільнення від відбування покарання з випробуванням є визнання судом можливості виправлення засудженого без реального відбування призначеного покарання. Такий висновок ґрунтується на підставі врахування тяжкості кримінального правопорушення, особи винного та інших обставин справи. До інших обставин справи, які можуть враховуватися судом при застосуванні звільнення від відбування покарання, належать: обставини, які пом'якшують або обтяжують покарання.

Література:

1. Хаитжанов А. История возникновения и развития института условного осуждения. *Уголовно-исполнительная система: право, экономика, управление*. 2008. № 2. С.34–45.

2. Ткачевский Ю.М. Понятие условного осуждения. *Вестник МГУ*. 2010. № 3. С. 36.
3. Уголовный кодекс УССР в редакции 1922 г.: (С изм. и доп. по 1-е ноября 1924). Харьков: Юрид. изд. Наркомюста УССР, 1925. 104 с.
4. Сборник документов по истории уголовного законодательства СССР и РСФСР 1917-1952 гг. / Под ред. И. Т. Голякова. М. : Гос. из-во юрид. лит., 1953. 460 с.
5. Уголовный кодекс УССР в редакции 1927 г.: (С изм. по 1-е июня – 1928 г.). 3-е офиц. изд. Харьков: Юрид. изд., 1928. 120 с.
6. Шаргородский М.Д. Вина и наказание в советском уголовном праве. М.: Юрид. изд-во НКЮ СССР, 1945. 56 с.
7. Відомості Верховної Ради СРСР. 1959. № 1. Ст. 6.
8. Відомості Верховної Ради СРСР. 1969. № 50. Ст. 388
9. Відомості Верховної Ради СРСР. 1977. № 14. Ст. 128.
10. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page3>. (дата звернення : 11.02.2021)

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА ЗАСУДЖЕНИХ НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я: РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В ЦІЙ ПЛОЩИНІ, ПРОГАЛИНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Савченко В. О.

*аспірант кафедри кримінально-правових дисциплін,
викладач кафедри кримінально-правових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна*

Активізація розвитку кримінально-виконавчої системи є запорукою ефективного механізму реалізації ефективної діяльності органів і установ виконання покарань та приведення умов тримання засуджених у відповідність із міжнародно-правовими актами. Належні охорона та захист прав засуджених в Україні потребують їх чіткої правової регламентації, що зумовлює необхідність комплексного наукового аналізу чинної системи правового забезпечення прав засуджених, а також визначення у ній місця права на охорону здоров'я, його реалізація та дотримання.